

Total No. of Printed Pages: 03

SUBJECT CODE NO: - Z-1195

FACULTY OF HUMANITIES

B.A. F.Y. (Sem-I)

Examination March / April - 2023

Geography - I (Elements of Physical Geography)

[Time: 1:30 Hours]

[Max. Marks: 30]

Please check whether you have got the right question paper.

N. B

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Use Only blue or black pen for writing.
- 3) Use pencil for diagrams.
- 4) Use of any signs attracting attentions is provided.
- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- २) फक्त काळ्या आणि निळ्या पेनचाच वापर करा.
- ३) आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर अपेक्षित आहे.
- ४) कोणतीही लक्षवेधक खुण अथवा सूचना करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q1

A) Fill in the blanks (attempt all)

05

- 1) _____ is proposed the concept of Isostasy.
- 2) _____ introduced the theory of plate Tectonic.
- 3) _____ seismic Wave does not pass though the fluid?
- 4) _____ is the first order land form.
- 5) _____ types are there in the interior of the earth?

अ) रिकाम्या जागा भरा. (सर्व)

- १) समस्यायी परिकल्पना _____ यांनी मांडली.
- २) तबकडी भुविवर्ततिकी सिद्धांत _____ यांनी मांडला.
- ३) भूकंपाच्या _____ लहरी द्व्वप्रदार्थतून जात नाहीत?

४) प्रथम श्रेणीचे भूरूप _____ आहे.

५) पृथ्वी अंतरंगात _____ थर आहेत.

B) Answer in a sentence (attempt all)

05

- 1) Which is the instrument for measuring the intensity of earthquake?
- 2) What is a rock?
- 3) Define the Dyke?
- 4) What is the innermost layer of the earth called?
- 5) What is mean by fault line?

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा (सर्व अनिवार्य)

- १) भूकंपाची तीव्रता मोजण्याचे परिमाण कोणते?
- २) खडक म्हणजे काय?
- ३) डायक म्हणजे काय?
- ४) पृथ्वीच्या अंतरंगातील सर्वात आतील थरास काय म्हणतात.
- ५) विभंगरेष म्हणजे काय?

Q2

A) explain concepts / terms / units / events (any two)

05

(word limitation minimum 60 for each answer)

- 1) Rift valley
- 2) Fold mountain
- 3) Earthquake
- 4) Isocline folds

अ) संकल्पना/संज्ञा / घटक/घटना/स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान शब्द मर्यादा ६० शब्द)

- १) खचदरी
- २) वल्लीपर्वत
- ३) भूकंप

४) समनत वळ्या

B) Attempt in short (any two)

05

(word limitation minimum 60 for each answer)

- 1) Define the volcano.
- 2) Write the Information of vertical movement.
- 3) Start the branches of physical geography.
- 4) What is mean by metamorphic rock?

ब) थोडक्यात लिहा (कोणतेही दोन)

- १) ज्वालामुखीची व्याख्या लिहा.
- २) उभ्या हालचालीविषयी माहिती लिहा.
- ३) प्राकृतिक भूगोल शाखेची माहिती लिहा.
- ४) रूपांतरीत खडक म्हणजे काय?

Q3 Answer in detail (any one)

10

(word limitation minimum 200 for each answer)

- 1) Explain the Wegener continental drift theory.
- 2) Explain the interior of the earth.

सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणतेही एक)

(प्रत्येक प्रश्नाच्या उत्तरास किमान शब्द मर्यादा २०० शब्द)

- १) वेगनरचा भूखंडवहन सिद्धांत स्पष्ट करा.
- २) पृथ्वीचे अंतरंग स्पष्ट करा.

Total No. of Printed Pages: 2

SUBJECT CODE NO: - Z-1196
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. F.Y. (Sem-I)
Examination March / April - 2023
Geography - II (Human Geography)

[Time: 1:30 Hours]

[Max. Marks: 30]

Please check whether you have got the right question paper.

N. B

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Use Only blue or black pen for writing
- 3) Use pencil for diagram
- १) सर्व प्रश्न सोडविने अनिवार्य आहे
- २) फक्त निळ्या व कल्या पेनाचा वापर करावा
- ३) आकृत्यासतठी पेंसिलचा वापर करावा

Q1 A) Fill in the blanks (attempt all)

05

- 1).....is father of Human Geography
- 2).....is the name of Masai settlement.
- 3)..... River Valley is considered to be inhabited by Gond Tribes.
- 4) The Negrito tribe is native to the ..... region.
- 5) .....was proponents of naturalism.

अ) रिकाम्या जागा भरा. (सर्व अनिवार्य)

- १) .....यांना मानवी भूगोलाचे जनक म्हणतात.
- २) मसाई जमातीच्या वस्तीला ..... म्हणतात.
- ३) .....या नदी खोऱ्यास गोंड जमातीचे वस्तीस्थान मानले जाते
- ४) निग्रोटोवंशी हे मुळ ..... प्रदेशातील आहे.
- ५) ..... हे निसर्गवादाचे पुरस्कर्ते होते

B) Answer in a sentence (attempt all)

05

- 1) who wrote Anthropogeography?
- 2) which Tribe is found in the tundra region?
- 3) which are the types of permanent settlement?
- 4) which tribe is found in the 'Kalhari' desert region.
- 5) which country Hippocrates belongs?

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (सर्व अनिवार्य)

- १) अन्थ्रोपोनिओग्राफी' हा ग्रंथ कोणी लिहिला?
- २) टुंड्रा प्रदेशात कोणती जमात आढळते
- ३) स्थायी वस्तीचे प्रकार कोणते?
- ४) कलहारी वाळवंटात आढळणारी जमात कोणती?
- ५) हिप्पोक्रेटस हे कोणत्या देशातील शास्त्रज्ञ आहेत.

Q2 A) Explain concepts/terms/units/events (any two)
word Limitation minimum 60 for each Answer.

05

- 1) Explain the concept of 'stop and Go Deterministic Approach'
- 2) Ethnic Group.
- 3) Explain The possibilism.
- 4) Define a term 'Race'

अ) संकल्पना / संज्ञा / घटका घटना स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)

- १) थांबा आणि जा. निश्चयवाद स्पष्ट करा.
- २) वंशिक समूह
- ३) संभववाद स्पष्ट करा.
- ४) वंशाची व्याख्या लिहा.

B) Attempt in short (any two)

05

word Limitation minimum 60 for each Answer.

- 1) The scope of Human Geography
- 2) Branches of Human Geography.
- 3) Give the characteristics of rural settlement.
- 4) Explain the cloth and weapons used by Eskimos.

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

प्रत्येक प्रश्नाला किमान शब्द मर्यादा 60 शब्द

- १) मानवी भूगोलाची व्याख्या सांग
- २) मानवी भूगोलाच्या शाखा
- ३) ग्रामीण वस्तीचे वैशिष्ट्ये लिहा
- ४) एस्किमोचे वस्त्र आणि हत्यारे स्पष्ट करा

Q3 Answer in detail (anyone)

10

word Limitation minimum 200 for each answer.

- 1) What is meant by rural settlement? Explain the Patterns of rural settlement.
- 2) Discuss in details on Determinism.

सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणतेही एक)

प्रत्येक प्रश्नास किमान शब्द मर्यादा 200 शब्द

- 1) ग्रामीण वस्ती म्हणजे काय? ग्रामीण वस्तीचे प्रारूप स्पष्ट करा.
- 2) पर्यावरणवाद सविस्तर चर्चा करा.

Total No. of Printed Pages: 03

SUBJECT CODE NO: - Z-1256

FACULTY OF HUMANITIES

B.A. F.Y. (Sem-II)

Examination March / April - 2023

Geography - III (Geography of Landform)

[Time: 1:30 Hours]

[Max. Marks: 30]

Please check whether you have got the right question paper.

N. B

- 1) All questions are compulsory.
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- 2) Use black or blue pen only.
- 2) फक्त काळ्या किंवा निळ्या पेनचाच वापर करावा.
- 3) Use pencil to draw diagrams.
- 3) आकृत्या व नकाशे काढण्यासाठी पेन्सिल चा वापर करावा.
- 4) Use any signs attracting attentions is prohibited.
- 4) कोणतेही लक्षवेधक सूचना किंवा खुण करण्यास प्रतिबंध.

Q1 - A) Fill in the blanks (attempt all)

05

- 1) If the weathering of rock occurs without changing the chemical composition of the rock, is called _____
- 2) In the groundwater _____ gas occurs in maximum ratio.
- 3) Moraine is created by _____ agents.
- 4) _____ % of earth crust is formed by igneous rocks.
- 5) 'V' shaped valley is formed due to erosion.

अ) रिकाम्या जागा भरा. (सर्व अनिवार्य)

- 1) खडकांची रासायनिक घटना न बदलता जर त्याची झीज झाली, तर त्यास _____ विदारण म्हणतात.
- 2) भूमिगत पाण्यामध्ये _____ वायूचे प्रमाण जास्त आहे.
- 3) हिमोढ हे _____ मुळे निर्माण होतात.
- 4) पृथ्वीच्या कवचाचा _____ % भाग अग्निजन्य खडकांनी व्यापलेला आहे.
- 5) 'व्ही' आकाराची दरी _____ खनन कार्यामुळे तयार होते.

B) Answer in one sentence (attempt all)

05

- 1) How many type of Rocks?
- 2) Where sink holes found?
- 3) Name the world famous water-fall in the south- America

- 4) What is meant by groundwater?
- 5) Moraine means , what?

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा (सर्व अनिवार्य)

- 1) खडकाचे एकूण किती प्रकार आहेत?
- 2) अवतरण छिद्रे कोठे आढळतात?
- 3) उत्तर अमेरिकेतील जगप्रसिद्ध धबधबा कोणता आहे?
- 4) भूमिगत पाणी कशाला म्हणतात?
- 5) हिमोढ म्हणजे काय?

Q2 A) Explain the terms / concepts / units (any two)

05

- 1) Mechanical Weathering
- 2) Sand Rods
- 3) Metamorphic Rocks
- 4) 'V' shaped valley

अ) संकल्पना / संज्ञा / घटक स्पष्ट करा (कोणतेही दोन)

- 1) कायिक विदारण
- 2) वाकुचे दांडे
- 3) रूपांतरित खडक
- 4) 'V' आकाराची दरी

B) explain in short (any two)

05

(word limitation 60)

- 1) Explain the function of ocean waves?
- 2) Explain the type of erosion in short?
- 3) Explain in short about groundwater?
- 4) Explain in short about landscaping created by river erosion.

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान शब्द मर्यादा ६०)

- 1) सागरी लाटांचे कार्य स्पष्ट करा.
- 2) विदारणाचे प्रकार थोडक्यात स्पष्ट करा.
- 3) भूजलाच्या कार्याविषयी थोडक्यात वर्णन करा.
- 4) नदीच्या क्षरण कार्यामुळे कोणती भूरूपे तयार होतात थोडक्यात लिहा?

Q3 Write the answer details (any one)
(word limitation 200)

10

- 1) Define and explain rocks in detail.
- 2) Explain in detail landscape formed by glaciers.

सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही एक)
(शब्द मर्यादा २००)

- 1) खडकाची व्याख्या स्पष्ट करून रचना व महत्व सांगा.
- 2) हिमनदीच्या संचयन कार्यामुळे निर्माण होणारी भूरूपे सविस्तर लिहा.

Total No. of Printed Pages: 3

SUBJECT CODE NO: - ZZ-1518

FACULTY OF HUMANITIES

B.A. F.Y. (Sem-II)

Examination March / April - 2023

Geography - III Geography of Landforms

[Time: 1:30 Hours]

[Max. Marks: 30]

Please check whether you have got the right question paper.

N. B

- 1) All question are compulsory.
- 2) Use black and blue pen only
- 3) Use Pencil for diagrams.
- 4) Use of any signs, Attracting attentions is Prohibited.
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे .
- 2) फक्त निळ्या व काळ्या पेनचाच वापर करावा .
- 3) आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा .
- 4) कोणतेही वेधक खुण व सूचना करण्यास प्रतिबंध .

Q1 A) Answer multiple choice questions (attempt all)

05

- 1) _____ is the first type of Land forms.
a) Pot hole   b) Lava cone   c) sill   d) playa
- 2) _____ Region are made by Rivers.
a) Delta   b) solution   c) Ice age   d) cirque
- 3) _____ coined concept of erosion.
a) W.M. Davis   b) W. G. Mur   c) Chamberlin   d) Moulton
- 4) Rock fissures are called as _____
a) Mechanical weathering   b) Abrasion
c) Deposition   d) Arcuate
- 5) Broad and flat surfaces of earth are called as _____
a) Plains   b) Plateau   c) mountain   d) Beaches

अ) खालील बहुपर्यायी प्रश्न सोडवा (सर्व अनिवार्य)

- 1) _____ पहिल्या टप्प्यातील भूरूप आहे .
अ) कुंभगर्त   ब) लाव्हा रसाचे शंकू   क) शिलापट   ड) प्लाय

- 2) नदया या _____ प्रदेशाची निर्मिती करतात .
अ) त्रिभूज ब) दावण क्रिया क) हिमयुग ड) हिमभक्कर
- 3) सरण चक्राची संकल्पना _____ यांनी मांडली .
अ) डब्ल्यू. एम. डेव्हीस ब) डब्ल्यू. जी. मूर
क) चेंबरलीन ड) मुल्टन
- 4) खडकाचे दुभंगणे यास _____ म्हणतात .
अ) कायिक अपक्षय ब) अपघर्षण क) निक्षेपण ड) धनुष्याकार
- 5) पृथ्वीवरील विस्तृत व सपाट प्रदेशाला _____ म्हणतात .
अ) मैदाने ब) पठारे क) पर्वत ड) पुळण

B) Answer in a sentence (attempt all)

- 1) What is mean by mechanical weathering?
- 2) What is mean by Rivers Eroison?
- 3) What is mean by Ice age?
- 4) What is mean by moraine?
- 5) Write major types of Land forms?

05

एका वाक्यात उत्तरे लिहा .

- 1) कायिक अपक्षय म्हणजे काय?
- 2) नदीचे सरण कार्य म्हणजे काय?
- 3) हिमयुग म्हणजे काय?
- 4) हिमोठ म्हणजे काय?
- 5) भूरूपांचे प्रमुख प्रकार?

Q2 Explain concept / terms / units / events (any two)
(word limitation minimum 60 for each answer)

10

- 1) Mechanical Weathering
- 2) Transportation
- 3) Water Fall
- 4) Delta region

संकल्पना / संज्ञा / घटक / स्पष्ट करा (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान ६० शब्द)

- 1) कायिक अपक्षय
- 2) वहन
- 3) धबधबा
- 4) त्रिभुज प्रदेश

Q3 Answer in Detail (any one)

10

(Word limitation minimum 200 for each answer)

- 1) Explain in Detail reasons of water Logging?
- 2) Landform's created by wind erosion.

सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणताही एक)

- 1) जमीन पाणथळ होण्याची कारणे?
- 2) वाऱ्याच्या भरणा कार्यामुळे निर्माण होणारी भूरूपे?

Total No. of Printed Pages: 02

SUBJECT CODE NO: - Z-1257
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. F.Y. (Sem-II)
Examination March / April - 2023
Geography - IV (Regional Geography of Maharashtra)

[Time: 1:30 Hours]

[Max. Marks: 30]

Please check whether you have got the right question paper.

N. B

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Use black or blue pen only.
- 3) Use pencil to draw diagram and maps.
- 4) Use of any signs attracting attentions is prohibited.
- 5) All questions carry equal marks.
- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- २) फक्त निळ्या किंवा काळ्या पेनचाच वापर करावा.
- ३) आकृत्या व नकाशे काढण्यासाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
- ४) कोणतीही लक्षवेधक खूण किंवा सूचना करण्यास प्रतिबंध आहे.
- ५) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

Q1

A) Fill in the blanks (Attempt all)

05

1. Konkan _____ is the area of administrative division.
2. _____ soil is mainly found in Konkan
3. Narmada river flows these districts of Maharashtra.
4. Maharashtra agricultural sector _____ % is dependent on monsoon rains
5. The length of Konkan Railway _____ K. M.

अ. रिकाम्या जागा भरा (सर्व अनिवार्य)

१. कोकण प्रशासकीय विभागाचे क्षेत्रफळ _____ आहे.
२. कोकणामध्ये प्रामुख्याने _____ मृदा आढळते.
३. नर्मदा ही नदी महाराष्ट्रातील _____ या जिल्हामधून वाहते.
४. महाराष्ट्र राज्याचे _____ % कृषी क्षेत्र मान्सूनच्या पावसावर अवलंबून आहे.
५. कोकण रेल्वेची लांबी _____ कि. मी. आहे.

B) Answer in a sentence (attempt all)

05

1. Which administrative region area is more of Maharashtra?
2. Name the Western channel rivers in Maharashtra?
3. The average rain fall of Mahabaleshwar is?
4. What is the share of Maharashtra in total banana production in India?
5. Which year established of Vasant Dada Sugar society?

ब. एका वाक्यात उत्तरे लिहा (सर्व अनिवार्य)

१. महाराष्ट्रातील कोणत्या प्रशासकीय विभागाचे क्षेत्रफळ जास्त आहे?
२. महाराष्ट्रातील प्रमुख पच्छीय वाहिनी नद्याची नावे सांगा?

३. महाबळेश्वर ठीकाणाचे सरासरी पर्जन्यमान सांगा?
४. भारतातील एकुण केळी उत्पादनात महाराष्ट्राचा किती टक्के वाटा आहे?
५. वसंतदादा साखर संस्थेची उभारणी कोणत्या वर्षी झाली?

Q2 A) Explain concept / terms / units / events (any two) 05

1. Tapi river basin
2. Black soil
3. Sugar cane crop
4. Lonar Lake

अ. संकल्पना / संज्ञा / घटक / स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)

१. तापी नदी खोरे
२. रेगुर मृदा
३. उस पिक
४. लोणार सरोवर

B) Attempt in short (Any two) 05

1. Write brief geographical information of Satmala-Ajanta mountain range
2. Give the three to four characteristics of Konkan rivers?
3. Give the information about major productive areas of Wheat crop?
4. Write brief information about oilseed crops in Maharashtra?

ब. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

१. सातमाळा -अंजीठा डोंगर रांगेची थोडक्यात भौगोलिक माहिती लिहा?
२. कोकणातील नद्यांचे तिन ते चार वैशिष्ट्ये सांगा?
३. गहू या पिकाचे प्रमुख उत्पादक क्षेत्राची माहिती लिहा.
४. महाराष्ट्रातील तेलबिया पिकांची थोडक्यात माहिती लिहा.

Q3 Answer in detail (any one) 10

(word limitation minimum 200 for each answer)

1. Write the distribution of rainfall in Maharashtra?
2. What is meaning of cropping pattern and explain the factors that affect a model.

सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणतेही एक)

१. महाराष्ट्रातील पर्जन्याचे वितरण लिहा?
२. पिक पारूप म्हणजे काय ते सांगून त्यावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.

Total No. of Printed Pages: 3

SUBJECT CODE NO: - ZZ-1519

FACULTY OF HUMANITIES

B.A. F.Y. (Sem-II)

Examination March / April - 2023

Geography - IV Geography of Maharashtra

[Time: 1:30 Hours]

[Max. Marks: 30]

Please check whether you have got the right question paper.

N. B

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Use blue or black Pen only
- 3) Use pencil for diagram.
- 4) Use of any signs, attracting attentions is prohibited.
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- 2) फक्त निळ्या किंवा काळ्या पेनचा वापर करावा.
- 3) आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
- 4) कोणतीही लक्षवेधक व सांकेतिक खुण करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q1 A) Answer multiple choice questions (Attempt all)

05

- 1) As Per opinion of climatologist have three region as per characteristic
A) Fredric Ratzel   B) Allen Sempal
C) G.T. Trivarta   D) Dr. Jayant Narlikar
- 2) Average rainfall of Maharashtra _____ C.M. found.
A) 750 CM   B) 500 CM   C) 910 CM   D) 840 CM
- 3) _____ this city is known as Manchester of Maharashtra.
A) Mumbai   B) Nagpur   C) Pune   D) Aurangabad
- 4) _____ this soil is mostly found in Konkan region.
A) Regular soil   B) Purple soil (Janbhi)
C) Red soil   D) Saline soil
- 5) Headquarters of Central Railway _____ located here.
A) Hyderabad   B) Mumbai   C) Nanded   D) Manmad

अ) खालील बहुपर्यायी प्रश्न सोडवा सर्व प्रश्न सोडवणे आवश्यक.

1. _____ या हवामान तज्ञाच्या मते हवामान वैशिष्ट्यानुसार तिन विभाग पडतात.
 अ) फ्रेड्रिक रॅटझेल् ब) अॅलेन Sempal
 क) जी. टी. त्रिवार्था ड) डॉ. जयंत नारळीकर
2. महाराष्ट्राचे सरासरी प्रजन्य _____ से.मी. आढळते.
 अ) ७५० ब) ५०० क) ९१० ड) ८४०
3. _____ शहराला महाराष्ट्राचे मॅनचेस्टर म्हणून ओळखले जाते.
 अ) मुंबई ब) नागपुर क) पुणे ड) औरंगाबाद
4. कोकण विभागात प्रामुख्याने _____ मृदा आढळते.
 अ) रेगूर ब) जांभी क) लाल ड) क्षारयुक्त
5. मध्य रेल्वेचे मुख्यालय _____ येथे आहे.
 अ) हैद्राबाद ब) मुंबई क) नांदेड ड) मनमाड

B) Answer in a sentence (attempt all)

05

1. What is the Longitude extent of Maharashtra?
2. Which is the highest peak in the Sahyadri mountain range?
3. Black Regur soil is famous for which crop?
4. Which place was the first co-operative Sugar factory in Maharashtra established?
5. What type of climate for rice Cultivation?

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा (सर्व अनिवार्य)

1. महाराष्ट्राचा रेखावृत्तीय विस्तार सांगा.
2. सह्याद्री पर्वत रांगेतील सर्वात उंच शिखर कोणते?
3. काळी रेगूर मृदा कोणत्या पिकासाठी प्रसिद्ध आहे?
4. महाराष्ट्रातील पहिला सहकारी साखर कारखाना कोणत्या ठिकाणी उभारण्यात आला?
5. तांदुळ पिकासाठी कोणत्या प्रकारचे हवामान लागते?

Q2 Explain concept/term/units/events (any two)

10

1. Konkan coastal area
2. Tropical evergreen forest
3. Maharashtra Sugar Industry.
4. Konkan railway

खालील संकल्पना / संज्ञा / घटक / घटना स्पष्ट करा?

1. कोकण किनारपट्टी
2. उष्ण कटिबंधीय सदाहरीत अरण्ये
3. महाराष्ट्रातील साखर उपयोग
4. कोकण रेल्वे

Q3 Answer in detail (any one)

10

(word limitation minimum 200 for each answer)

1. Write geographical information of drange system in Maharashtra
2. Write distribution of textile industry in Maharashtra

सविस्तर उत्तर लिहा (कोणतेही एक) (शब्द मर्यादा २००)

1. महाराष्ट्रातील जल प्रणालीची भौगलीक माहिती लिहा.
2. वस्त्र उद्योगाचे महाराष्ट्रातील वितरण लिहा.

Total No. of Printed Pages: 03

SUBJECT CODE NO: - Z-1237
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. S.Y. (Sem-III)
Examination March / April - 2023
Geography - V(Climatology)

[Time: 1:30 Hours]

[Max. Marks: 30]

Please check whether you have got the right question paper.

N. B

- 1) All questions are compulsory.
- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- 2) Use black or blue pen only.
- २) फक्त काळ्या किंवा निळ्या पेनचाच वापर करावा.
- 3) Use pencil for diagrams and maps.
- ३) आकृत्या व नकाशांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
- 4) Use of any signs, attracting attention is prohibited.
- ४) कोणतीही लक्षवेधक खुण व सूचना करण्यास प्रतिबंध आहे.
- 5) All questions carry equal marks.
- ५) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

Q1 A) Fill in the blanks (attempt all)

05

- 1) Climatology is sub branch of _____ geography.
- 2) Isothermal zone are found in _____ Layer.
- 3) The temperature of sun surface is _____
- 4) _____ percentage of Nitrogen in the atmosphere
- 5) The wind blowing in the Rocky mountain area in the North America is called _____

अ) रिकाम्या जागा भरा (सर्व अनिवार्य)

- 1) हवामानशास्त्र ही _____ भूगोलची उपशाखा आहे.
- 2) समताप क्षेत्र _____ थरात आढळते.
- 3) सूर्याच्या पृष्ठभागाचे तापमान _____ आहे.
- 4) वातावरणात नायट्रोजनचे प्रमाण _____ % आहे.
- 5) उत्तर अमेरिकेतील रॉकी पर्वतातून वाहणाऱ्या वाऱ्यास _____ म्हणतात.

B) Answer in one sentence (attempt all)

05

- 1) What is the range of temperature?
- 2) What is mean by front?
- 3) What is mean by Humidity?
- 4) How many air pressure belt on the earth?
- 5) What is mean by Jetstreams?

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा (सर्व अनिवार्य)

- 1) तापमान कक्षा म्हणजे काय?
- 2) आघाडी म्हणजे काय?
- 3) आर्द्रता म्हणजे काय?
- 4) पृथ्वीवर हवेचे किती दाब पट्टे आहेत?
- 5) जेटस्ट्रीम म्हणजे काय?

Q2 A) explain concept / terms / units / events (any two)

05

(word limitation minimum 60 for each answer)

- 1) Troposphere
- 2) Heat budget of the Earth
- 3) Climate and Health
- 4) Inversion of temperature

अ) संकल्पना / संज्ञा / घटक / घटना स्पष्ट करा (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक प्रश्नास शब्द मर्यादा किमान ६० शब्द)

- 1) तपांबर
- 2) पृथ्वीचे तापसंतुलन
- 3) हवामान आणि आरोग्य
- 4) तापमानाची विपरितता

B) write in short (any two)

05

(word limitation minimum 60 for each answer)

- 1) Write down a short note on cloud?
- 2) What is Ionosphere describe it?
- 3) What is mean by Monsoon?
- 4) Write down a short note on Precipitation?

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान शब्द मर्यादा ६० शब्द)

- 1) ढगाविषयी थोडक्यात माहिती लिहा.
- 2) दलांबर म्हणजे काय स्पष्ट करा?
- 3) मान्सून म्हणजे काय?
- 4) वृष्टी विषयी थोडक्यात माहिती लिहा?

Q3 Answer in detail (any one)

10

(word limitation minimum 200 for each answer)

- 1) Describe the nature and scope of climatology?
- 2) What is airmass? Explain its classification in detail.

सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही एक)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान शब्द मर्यादा २०० शब्द)

- 1) हवामान शास्त्राचे स्वरूप आणि व्याप्ती विशद करा.
- 2) वायुराशी म्हणजे काय? त्याचे वर्गीकरण सविस्तर लिहा.

Total No. of Printed Pages: 2

SUBJECT CODE NO: - Z-1238
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. S.Y. (Sem-III)
Examination March / April - 2023
Geography – VI (Population Geography)

[Time: 1:30 Hours]

[Max. Marks: 30]

N. B

Please check whether you have got the right question paper.

- 1) All questions are compulsory.
  - 2) Use black or blue pen only
  - 3) Use Only blue or black pen for writing.
  - 4) Use of any signs, attracting attention is prohibited.
  - 5) All questions carry equal marks.
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
  - 2) फक्त काळ्या किंवा निळ्या पेनचा वापर करावा
  - 3) आकृत्या व नकाशे काढण्यासाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
  - 4) कोणतेही लक्षवेधक खुण किंवा सूचना करण्यास प्रतिबंध आहे.
  - 5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत

Q1

A. Fill in the blanks (attempt all)

5

1. ---- established Population Geography as a separate branch of geography.
2. Sex Ratio is calculated as the number of females per --- male in India.
3. ----- is unit of population density measurement.
4. According to census 2011 ---- state has highest population in India.
5. ----- are the main reason behind female migration in India.

अ. रिकाम्या जागा भरा (सर्व अनिवार्य)

1. ---- यांनी लोकसंख्या भूगोल ही भूगोलाची स्वतंत्र शाखा म्हणून स्थापित केली.
2. भारतातील लिंग गुणोत्तर काढण्यासाठी दर---- पुरुषामागे स्त्रियांची संख्या गणली जाते.
3. लोकसंख्या घनतेच्या परिणामाचे एकक ---- होय.
4. सन २०११ च्या जनगणनेनुसार भारतातील ---- राज्याची लोकसंख्या सर्वाधिक होती.
5. भारतातील स्त्रियांच्या स्थलांतराचे ---- हे प्रमुख कारण आहे.

B. Answer in one sentence (attempt all)

5

1. How many years the census is performed in India?
2. Who is the father of population geography?
3. What is mean by Birth Rate?
4. Who proposed the theory of migration?
5. Which is the economic factors affecting on population Distribution?

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा (सर्व अनिवार्य)

१. भारतात जनगणना किती वर्षांनी केली जाते?
२. लोकसंख्या भूगोलाचे जनक कोण आहेत?

३. जन्मदर म्हणजे काय?
४. स्थलांतराचा सिद्धांत कोणी मांडला?
५. लोकसंख्या वितरणावर परिणाम करणारे आर्थिक घटक कोणते?

- Q2 A. Explain Concept/ Terms/ Units/ events (Any two) (Word limitation minimum 60 for each answer) 5
1. Brain Drain
  2. Sex Ratio
  3. Literacy
  4. Optimum Population

अ) संकल्पना/ संज्ञा/ घटक/ घटना स्पष्ट करा (कोणतेही दोन)
(प्रत्येक प्रश्नास किमान शब्द मर्यादा 60 शब्द)

१. बुद्धीवहन.
२. लिंगगुणोत्तर
३. साक्षरता
४. पर्याप्त लोकसंख्या

- B. Write in short (Any two) (word limitation minimum 60 for each answer) 5
1. What is mean by population geography?
  2. Write the difference between rural and Urban composition?
  3. State the classification of migration
  4. State the physical elements which are effects on population Distribution.

- ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)
(प्रत्येक प्रश्नास किमान शब्द मर्यादा 60 शब्द)
१. लोकसंख्या भूगोल म्हणजे काय?
  २. ग्रामीण आणि शहरी लोकसंख्यातील फरक लिहा?
  ३. स्थलांतराचे वर्गीकरण सांगा?
  ४. लोकसंख्या वितरणावर परिणाम करणारे प्राकृतिक घटक सांगा.

- Q3 Answer in detail (any one) (word limitation minimum 200 for each answer) 10
1. Write the Nature and importance of population geography?
  2. Explain the causes of unsimilarity of sex structure in India?

सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही एक)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान शब्द मर्यादा 200 शब्द)

१. लोकसंख्या भूगोलाचे स्वरूप व महत्त्व लिहा?
२. भारतातील लिंग रचनेच्या असमानतेची कारणे स्पष्ट करा?

Total No. of Printed Pages: 02

SUBJECT CODE NO: - Z-1296
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. S.Y. (Sem-IV)
Examination March / April - 2023
Geography - VII
Oceanography

[Time: 1:30 Hours]

[Max. Marks: 30]

Please check whether you have got the right question paper.

N. B

- 1) All questions are compulsory.
- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- 2) Use Black or blue pen only.
- २) फक्त काळ्या किंवा निळ्या पेनचाच वापर करावा.
- 3) Use pencil for diagrams and maps.
- ३) आकृत्या काढण्यासाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
- 4) Use of any signs, attraction is prohibited.
- ४) कोणतेही लक्षवेधक खुण किंवा सूचना काढण्यास प्रतिबंध आहे.
- 5) all questions carry equal marks.
- ५) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

Q1 A. Fill in the blanks (Attempt all)

05

1. _____ is the deepest trench in the world.
2. _____ is the main cause of Tsunami.
3. Mariana Trench is found in _____ ocean.
4. The average salinity is _____ found in the ocean.
5. _____ ocean is shaped like 'S' Alphabet.

अ) रिकाम्या जागा भरा (सर्व अनिवार्य)

1. _____ ही जगातील सर्वाधिक खोलीची गर्ता आहे.
2. त्सुनामीचे प्रमुख कारण _____ हे आहे
3. मारियाना गर्ता _____ महासागरात आढळून येते.
4. महासागराची सरासरी क्षारता _____ आहे.
5. _____ महासागराचा आकार 'एस' अक्षरासारखा आहे.

B. Answer in one sentence (attempt all)

05

1. Which sea has the highest salinity?
2. Which is the major source of temperature of the ocean water?
3. How much average depth of continental shelf?
4. How many percentage of area of the earth covered by lithosphere?
5. Which is biggest ocean in the world?

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा (सर्व अनिवार्य)

1. कोणत्या समुद्राची क्षारता सर्वात जास्त आहे?
2. सागरजलाच्या तापमानाचे मुख्य स्रोत कोणते आहे?

3. भूखंडमचाची सरासरी खोली किती असते?
4. भूपृष्ठाने पृथ्वीचा किती टक्के भाग व्यापला आहे?
5. जगातील सर्वात मोठा महासागर कोणता आहे?

Q2 A. Explain concept / terms / unit / events (any two) (word limitation minimum 60 for each answer) 05

1. Labrador Stream
2. Ocean Deposits
3. Continental slope
4. Black Sea

अ) संकल्पना / संज्ञा / घटक / घटना स्पष्ट करा (कोणतेही दोन)

1. लॅब्राडोर प्रवाह
2. सागरी निक्षेप
3. भूखंड उतार
4. काळा समुद्र

B. Attempt in short (Any two)

1. What is Diatom ooze?
2. Write a short note on about El Nino?
3. Short note on Submarine reliefs of the Indian Ocean?
4. Explain the scope of Oceanography?

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

1. डायटॉम ऊझ म्हणजे काय?
2. एल निनोची थोडक्यात माहिती लिहा.
3. हिंदी महासागराची तळरचना थोडक्यात स्पष्ट करा.
4. सागरशास्त्राची व्याप्ती स्पष्ट करा.

Q3 Answer in detail (any one) (word limitation minimum 200 for each answer) 10

1. Explain the definition and Nature of oceanography.
2. Explain the submarine relief of the Pacific Ocean with the suitable diagram.

सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही एक)

(प्रत्येक उत्तरासाठी किमान २०० शब्द मर्यादा)

1. सागरशास्त्राची व्याख्या व स्वरूप स्पष्ट करा.
2. पॅसिफिक महासागराची रचना आकृतीसह स्पष्ट करा?

Total No. of Printed Pages: 2

SUBJECT CODE NO: - Z-1297
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. S.Y. (Sem-IV)
Examination March / April - 2023
Geography -VIII
Settlement Geography

[Time:1:30 Hours]

[Max. Marks: 30]

N. B

Please check whether you have got the right question paper.

- 1) All Question are compulsory
  - 2) Use black or blue pen only.
  - 3) Use pencil for diagram and maps.
  - 4) Use of any signs, attractions is prohibited
  - 5) All Questions carry equal Marks.
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक.
  - 2) फक्त काळ्या किंवा निळ्या पेनचाच वापर करावा.
  - 3) आकृत्या काढण्यासाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
  - 4) कोणतेही लक्षवेधक खुण किंवा चिन्ह काढण्यास प्रतिबंध आहे.
  - 5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

Q1 A] Fill in the blanks (attempt all)

05

- i) food, cloth and..... are the fundamental needs of human beings.
- ii) Farming is the basic function of.....settlement
- iii) Homesteads mainly found in.....country.
- iv) ..... Introduced central Place Theory in urban Geography.
- v) Pune is the famous ..... City in Maharashtra.

अ] रिकाम्या जागा भरा (सर्व अनिवार्य)

- i) अन्न, वस्त्र व ..... या मानवाच्या मुलभूत गरजा आहेत.
- ii) शेती हे ..... वसाहतीचे पायाभूत कार्य आहे.
- iii) निवासगृहे मुख्यत्वे ..... देशामधे आढळतात.
- iv) ..... यांनी नागरी भूगोलातील केंद्र स्थल सिद्धांत मांडला.
- v) पुणे हे महाराष्ट्रातील प्रसिद्ध ..... शहर आहे.

B] Answer in a sentence. (attempt all)

05

- 1) What is settlement?
- 2) What is urbanization?
- 3) What is famous for Ichakaranji?
- 4) What is Million city?
- 5) Which are the major religious town in Maharashtra?

ब] एका वाक्यात उत्तरे लिहा (सर्व अनिवार्य)

- 1) वस्ती म्हणजे काय ?
- 2) शहरीकरण म्हणजे काय?

- 3) इचलकरंजी शहर कशासाठी प्रसिद्ध आहे?
- 4) दसलक्षी शहर म्हणजे काय ?
- 5) महाराष्ट्रातील धार्मिक नगरे कोणती?

Q2 A) Explain the concept/terms/units (any two)

05

- 1) Port cities
- 2) Traffic Jam
- 3) Lawasa city
- 4) Sector Model theory

अ) संकल्पना / संज्ञा / घटना स्पष्ट करा (कोणतेही दोन)

- 1) बंदराची शहरे
- 2) वाहतूक कोंडी
- 3) लवासा शहर
- 4) वर्तळ विभाग सिद्धांत

B] Attempt in short (Any two)

05

(word limitation minimum 60 words for each answer)

- 1) What is situation of settlement?
- 2) Explain the scope of settlement Geography
- 3) What is the urban fringe?
- 4) Explain the Merits and demerits of dispersed settlement.

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

(शब्द मर्यादा किमान 60 शब्द प्रत्येक उत्तरा करीता)

- 1) वसाहतीची स्थिती म्हणजे काय?
- 2) वसाहत भूगोलाची व्याप्ती स्पष्ट करा.
- 3) नागरी झालर क्षेत्र म्हणजे काय?
- 4) विखुरित वसाहतीचे गुण व दोष स्पष्ट करा.

Q3 Answer in Detail (Any one)

10

(Word limitation Minimum 200 words for each answer)

- 1) Write the definition of settlement geography and explain the importance of the study of settlement geography.
- 2) Explain the hierarchy of urban centers according by Gadies and Mumford.

सवीस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही एक)

(शब्द मर्यादा किमान 200 शब्द प्रत्येक उत्तराकरीता)

- 1) वस्ती भूगोलाची व्याख्या लिहा आणि वसाहत भूगोलाचे महत्त्व विषद करा.
- 2) गेडीस व ममफर्ड यांनी प्रस्तुत केलेली नागरी केंद्राची श्रेणी स्पष्ट करा.

Total No. of Printed Pages: 02

SUBJECT CODE NO: - Z-1215
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. T.Y. (Sem-V)
Examination March / April - 2023
Geography - IX Physical Geography of India

[Time: 1:30 Hours]

[Max. Marks: 30]

N. B

Please check whether you have got the right question paper.

- 1) All questions are compulsory.
1. सर्व प्रश्न सोडवणे आवश्यक आहे
- 2) Use black and blue pen only.
२. फक्त निळ्या व काळ्या पेनचाच वापर करावा
- 3) Use pencil for diagrams.
3. आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा
- 4) Use any signs, attracting attentions is prohibited.
4. कोणतीही लक्षवेधक खूण व सूचना करण्यास प्रतिबंध आहे
- 5) Use of statistical Table & pocket Calculator is allowed.
5. पॉकेट गणक आणि संख्याशास्त्रीय तक्त्यांच्या वापरास परवानगी आहे

Q1 A) Fill in the blanks (attempt all)

05

- 1) The border between India and _____ is called the Macmohan line.
- 2) The Riverine region is dominated by _____ soil.
- 3) _____ is the Longest river in India.
- 4) The highest rainfall place in India is _____
- 5) _____ forest are found in the Sundarban belta.

अ) रिकाम्या जागा भरा (सर्व अनिवार्य)

- 1) भारत आणि _____ या देशांमधील सीमारेषेला मॅकमोहन रेषा म्हणतात.
- 2) नदि काठच्या प्रदेशात प्रामुख्याने _____ मृदा दिसून आहे.
- 3) भारतातील सर्वात जास्त लांबीची नदी _____ आहे.
- 4) भारतात सर्वात जास्त पर्जन्य _____ येथे होतो.
- 5) सुंदरबन त्रिभुज प्रदेशात _____ वने आढळतात.

B) Answer in a sentence (attempt all)

05

- 1) What is Doab?
- 2) What is intertropical conventional zone ?
- 3) Chilka lake is located in which state?
- 4) which soil covers large area of India?
- 5) Which river is called tears of Bihar?

ब) एका वाक्यात उत्तर लिहा (सर्व अनिवार्य)

- 1) दोआब म्हणजे काय ?
- 2) आंतर उष्ण कटिबंधीय केंद्रीभवन पट्टा म्हणजे काय?
- 3) चिल्का सरोवर कोणत्या राज्यात आहे?

- 4) भारताचे सर्वाधिक क्षेत्र कोणत्या मृदेने व्यापले आहे?
- 5) कोणत्या नदिला बिहारचे दुःखाश्रु म्हणतात ?

Q2 A) Explain concept / terms / units / events (any two)
(word limitation minimum 60 for each answer)

05

- 1) Monsoon wind
- 2) Laterite Soils
- 3) Indian Island
- 4) soil erosion

अ) संकल्पना / संज्ञा / घटक / घटना स्पष्ट करा (कोणतेही दोन)
(प्रत्येक प्रश्नास किमान 60 शब्द मर्यादा)

- 1) मान्सून वारे
- 2) जांभी मृदा
- 3) भारतीय बेटे
- 4) मृदा धुप

B) Attempt in short (any two)

05

(Word limitation minimum 60 for each answer)

- 1) State the characteristics of Regur soil.
- 2) Explain the position of India in South Asia.
- 3) Explain the deforestation in India.
- 4) Write information about the Ganga river.

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान 60 शब्द मर्यादा)

- 1) रेगूर मृदेची वैशिष्ट्ये लिहा.
- 2) भारताचे दक्षिण आशियातील स्थान स्पष्ट करा.
- 3) भारतातील निर्वणिकरण स्पष्ट करा.
- 4) गंगा नदिविषयी माहिती लिहा.

Q3 Answer in detail. (any one)

10

(Word limitation minimum 200 for each answer)

- 1) Explain the types of Indian forests.
- 2) Write in detail about the North Indian plains.

सविस्तर उत्तर लिहा (कोणतेही एक)

- 1) भारतातील वनांचे प्रकार स्पष्ट करा.
- 2) उत्तर भारतीय मैदानी प्रदेशाविषयी सविस्तर माहिती लिहा.

Total No. of Printed Pages: 02

SUBJECT CODE NO: - Z-1216
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. T.Y. (Sem-V)
Examination March / April - 2023
Geography - X Geography of Environment

[Time: 1:30 Hours]

[Max. Marks: 30]

Please check whether you have got the right question paper.

N. B

- 1) All questions are compulsory.
- 1) सर्व प्रश्न सोडवणे आवश्यक आहे.
- 2) Use "black and blue pen only.
- 2) फक्त निळ्या व काळ्या पेनचाच वापर करावा
- 3) Use pencil for diagrams.
- 3) आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा
- 4) Use of any signs, attracting attention is prohibited.
- 4) कोणतीही लक्षवेधक खूण व सूचना करण्यास प्रतिबंध आहे.
- 5) Use of statistical Table & pocket Calculator is allowed.
- 5) पॉकेट गणक आणि संख्याशास्त्रीय तक्त्यांच्या वापरास परवानगी आहे.

Q1 A) Fill in the blanks (attempt All)

05

- 1) _____ and _____ is the major types of environment.
- 2) Every food chain starts with a _____
- 3) In 1992 Earth summit was organised in _____
- 4) Percentage of nitrogen in the air is _____
- 5) _____ is the father of the concept of ecosystem.

अ) रिकाम्या जागा भरा. (सर्व अनिवार्य)

- 1) पर्यावरणाचे मुख्य प्रकार _____ व _____ आहेत.
- 2) प्रत्येक अन्नसाखळीची सुरुवात _____ पासून होते.
- 3) 1992 मध्ये वसुंधरा परिषद _____ मध्ये आयोजित करण्यात आली होती.
- 4) वातावरणातील नायट्रोजनचे प्रमाण _____ आहे.
- 5) परिसंस्था या संकल्पनेचे जनक _____ हे आहेत.

B) Answer in a sentence (attempt All)

05

- 1) State the factors of natural environment.
- 2) what is environment.
- 3) who is producer in ecosystem.
- 4) which is the smallest ocean on the earth.
- 5) which are renewable resources.

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा (सर्व अनिवार्य)

- 1) नैसर्गिक पर्यावरणाचे घटक सांगा
- 2) पर्यावरण म्हणजे काय ?

- 3) परिसंस्थेमध्ये उत्पादक कोण आहे?
- 4) पृथ्वीवरील सर्वात लहान महासागर कोणता?
- 5) पुनर्निर्माणक्षम संसाधने कोणती आहेत ?

Q2 A) Explain concepts / Terms / Units / events (any two)

05

- 1) oxygen cycle
- 2) Global warming
- 3) Decomposer
- 4) Trophic Level

अ) संकल्पना / संज्ञा / घटक / घटना स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)

- 1) ऑक्सीजन चक्र
- 2) जागतिक तापमान वृद्धी
- 3) विघटक
- 4) उर्जा विनिमय स्तर

B) Attempt answer in short (any two)

- 1) Define environment Geography
- 2) Explain the factors affecting biodiversity
- 3) what is food security
- 4) Explain the depletion of ozone layer

05

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

- 1) पर्यावरण भूगोलाची व्याख्या लिहा.
- 2) जैवविविधतेला प्रभावित करणारे घटक स्पष्ट करा.
- 3) अन्नसुरक्षा म्हणजे काय ?
- 4) ओझोनक्षय स्पष्ट करा.

Q3 Answer in Detail (Any one)

10

- 1) Explain types and factors of environment
- 2) Give the classification of ecosystem and explain desert ecosystem.

सविस्तर उत्तर लिहा

- 1) पर्यावरणाचे प्रकार आणि घटक स्पष्ट करा
- 2) परिसंस्थेचे वर्गीकरण करा, आणि वाळवंटी परिसंस्था स्पष्ट करा.

Total No. of Printed Pages: 2

SUBJECT CODE NO: - Z-1275
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. T.Y. (Sem-VI)
Examination March / April - 2023
Geography – XII
Agricultural Geography of India

[Time: 1:30 Hours]

[Max. Marks: 30]

Please check whether you have got the right question paper.

N. B

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Use black and blue pen only
- 3) Use pencil for diagrams
- 4) Use of any signs, attracting attentions is prohibited.
- 5) Use of statistical tables and pocket calculator is allowed.
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- 2) फक्त निळ्या व काळ्या पेनचाच वापर करावा
- 3) आकृत्या साठी पेन्सिल वापर करावा
- 4) कोणतीही लक्षवेधक खुण व सूचना करण्यास प्रतिबंध आहे.
- 5) पॉकेट गणक आणि संख्याशालीय तक्त्यांच्या वापरास परवानगी आहे.

Q1 A) Fill in the blanks (attempt all)

05

- 1) Yellow revolution in India is related to_____.
- 2) Indian agriculture is depending upon_____ rainfall.
- 3) Agricultural Geography is the branch of_____
- 4) _____State of India where Zhumming farming is practiced.
- 5) Jayakwadi project constructed on_____ river.

रिकाम्या जागा भरा. (सर्व अनिवार्य)

- 1) भारतातील पित क्रांती_____ शी संबंधीत आहे.
- 2) भारतीय शेती _____ पावसावर अवलंबून आहे.
- 3) कृषी भूगोल ही _____ भूगोलाची शाखा आहे.
- 4) _____ राज्यात झुमींग शेती केली जाते
- 5) जायकवाडी प्रकल्प _____ नदीवर आहे.

B) Answer in a sentence (attempt all)

05

- 1) Which state is leading in tea production
- 2) Which soil is best for production of cotton.
- 3) Which crop is main crop in extensive farming
- 4) Who is the bather of green revolution in Maharashtra?
- 5) Specialised cultivation of fruits and vegetable is called.

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा (सर्व अनिवार्य)

- 1) चहा उत्पादनासाठी कोणते राज्य अग्रेसर आहे
- 2) कापूस विकासाठी कोणती मृदा आवश्यक आहे.

- 3) विस्तृत शेतीतील प्रमुख पिक कोणते
- 4) महाराष्ट्रातील हरित क्रांतीचे जनक कोण?
- 5) फळे व भाजीपाल्याची विशेष शेती.

Q2 A) Explain concept /terms/ units/events

05

- 1) Group farming
- 2) Tissue culture
- 3) Silver fiber revolution.
- 4) farm pond.

अ) संकल्पना / संज्ञा/ घटक/घटना स्पष्ट करा

- 1) गट शेती
- 2) उती संवर्धन
- 3) चांदी फायबर क्रांती
- 4) शेत तळे

B) Attempt in short (any two)

05

- 1) Write recent trends in Agricultural Geography.
- 2) Write social factors effect on agriculture.
- 3) Dry land farming
- 4) Sugar industry in western Maharashtra.

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

- 1) कृषी भूगोलातील आधुनिक काळातील प्रवाह लिहा
- 2) कृषीवर परिणाम करणारे सामाजिक घटक लिहा.
- 3) कोरडवाहू शेती
- 4) पश्चिम महाराष्ट्रातील साखर उद्योग.

Q3 Answer in detail (any one)

10

- 1) Explain the agricultural geography scope and significance
- 2) Explain the favourable geographical. factors for the growth of wheat.

सविस्तर उत्तर लिहा.

- 1) कृषी भूगोलाची व्याप्ती स्पष्ट करून महत्त्व विशद करा
- 2) गहू पिकाच्या वाढीसाठी अनुकूल भौगोलिक स्पष्ट करा

Total No. of Printed Pages: 2

SUBJECT CODE NO: - Z-1276

FACULTY OF HUMANITIES

B.A. T.Y. (Sem-VI)

Examination March / April - 2023

Geography - XIII Geography of Natural Calamity

[Time: 1:30 Hours]

[Max. Marks: 30]

Please check whether you have got the right question paper.

N. B

- 1) All questions are compulsory.
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- 2) Use black and blue pen only.
- 2) फक्त निळ्या व काळ्या पेनचाच वापर करावा.
- 3) Use pencil for diagrams.
- 3) आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
- 4) Use of any signs, attracting attentions is prohibited.
- 4) कोणताही लक्षवेधक खुण व सूचना करण्यास प्रतिबंध आहे.
- 5) Use of statistical tables and pocket calculator is allowed.
- 5) पॉकेट गणक आणि संख्याशास्त्रीय तक्त्याच्या वापरास परवानगी आहे.

Q1 A) Fill in the blanks (attempt all)

05

1. Earthquake intensity is measured in _____ unit.
2. The vesuvius volcano is found in _____ country.
3. The large amount of soil can move with water is called the _____
4. The _____ is the molecular formula of Ozone gas.
5. The _____ river is known as a tears of sorrow of Bihar state.

अ) रिकाम्या जागा भरा (सर्व अनिवार्य)

1. भूकंपाची तीव्रता _____ परिमाणामध्ये मोजतात.
2. व्हिसुव्हियस ज्वालामुखी _____ देशात आहे.
3. पाण्याच्या प्रवाहासोबत मोठ्या प्रमाणात मुद्रा वाहून जाते त्यास _____ म्हणतात.
4. ओझोन वायूचे रासायनिक सूत्र _____ आहे.
5. बिहार राज्याची दुःख अश्रू म्हणून _____ नदीला ओळखतात.

B) answer in a sentence (attempt all)

05

1. Who is state the elastic rebound theory?
2. Which day of every year do we celebrate the ozone day?
3. Which is the most polluted river in India?
4. Geography of natural calamity is the branch of which geography?
5. Which year occur the Bhopal calamity?

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

1. प्रत्यास्थ प्रतिस्कंदन (खडक थराची लवचिकता) हा सिद्धांत कोणी सांगितला?
2. आपण दरवर्षी कोणत्या दिवशी ओझोन दिन साजरा करतो?
3. भारतात सर्वाधिक प्रदूषित नदी कोणती?

4. नैसर्गिक आपत्ती भूगोल कोणत्या भूगोलाची शाखा आहे.
5. भोपाळ आपत्ती कोणत्या वर्षी घडली होती.

Q2 A) Explain concepts / terms / units / events (any two)

(word limitation minimum 60 for each answer)

1. Define the geography of natural calamity.
2. Explain the landslide calamity.
3. What is the metrological drought?
4. Explain the concept of acid rainfall

05

अ) संकल्पना / संज्ञा / घटक / घटना स्पष्ट करा (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान ६० शब्द मर्यादा)

1. नैसर्गिक आपत्ती भूगोलाची व्याख्या करा.
2. भूमीपात आपत्ती स्पष्ट करा.
3. वातावरणीय अवर्षण म्हणजे काय?
4. आम्ल पर्जन्य संकल्पना स्पष्ट करा.

B) attempt in short (any two)

(word limitation 60 for each answer)

1. State the effect of volcano calamity
2. Write the causes of air pollution
3. Explain the drought prone areas of Maharashtra state.
4. Describe the causes of volcano calamity

05

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान ६० शब्द मर्यादा)

1. ज्वालामुखी आपत्तीचे परिणाम सांगा.
2. हवा प्रदूषणाची कारणे लिहा.
3. महाराष्ट्रातील अवर्षण-प्रवण क्षेत्र स्पष्ट करा.
4. ज्वालामुखी आत्तीची कारणे विशद करा.

Q3 Answer in detail (any one)

(word limitation minimum 200 for each answer)

1. What is a global warming? Write down the causes and effect of global warming in detail.
2. Explain the term water pollution and write down the causes of water pollution and remedies to control the water pollution.

10

सविस्तर उत्तर लिहा (कोणतेही एक)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान २०० शब्द मर्यादा)

1. जागतिक तापमान वाढ म्हणजे काय? जागतिक तापमान वाढीची कारणे आणि परिणाम सविस्तर लिहा.
2. जलप्रदूषण संज्ञा स्पष्ट करून जलप्रदूषणाची कारणे आणि जलप्रदूषण नियंत्रणाचे उपाय लिहा.